

BELGISCHE SENAAT

ZITTING 1984-1985

8 NOVEMBER 1984

Voorstel van wet houdende wijziging van artikel 57 van het Burgerlijk Wetboek inzake de aangiften van geboorten

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
JUSTITIE UITGEBRACHT
DOOR Mevr. **STAELS-DOMPAS**

Dit voorstel van wet heeft tot doel bij de adoptie de identiteit van de ouders te vervangen door die van de adoptanten, wanneer een uittreksel uit de akte van geboorte wordt afgegeven. Te dien einde wordt voorgesteld artikel 57 van het Burgerlijk Wetboek in die zin aan te vullen.

De indiener van het voorstel wil namelijk voorkomen dat een geadopteerde, veelal op het ogenblik dat hij in het huwelijk wil treden, verneemt wie zijn natuurlijke vader en moeder zijn, hetgeen zowel voor de geadopteerde als eveneens voor de adoptanten tot pijnlijke toestanden aanleiding kan geven.

Meteen zou worden bereikt, hetgeen reeds van toepassing is in vele landen, dat de natuurlijke moeder en/of vader in de akten en officiële stukken betreffende de adoptie niet meer zouden worden kenbaar gemaakt.

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen :
Vaste leden : de heren Cooreman, voorzitter; Boel, Clerdent, de dames Delruelle-Ghobert, De Pauw-Deveen, M. Egelseers, Mevr. L. Gilliet, de heer Goossens, Mevr. Herman-Michielsens, de heren Lallemand, Minet, Pede, Pouliet, Reynders, Vandezande, Van In, Van Rompaey, Verbist, Weckx en Mevr. Staels-Dompas, verslaggever.

Plaatsvervangers : de heren Gijs, Seeuws en Vanderborght.

R. A 12992*Zie :*

Gedr. St. van de Senaat :

669 (1983-1984) : N° 1 : Voorstel van wet.

SENAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1984-1985

8 NOVEMBRE 1984

Proposition de loi modifiant l'article 57 du Code civil en matière de déclarations de naissance

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR Mme **STAELS-DOMPAS**

La proposition de loi qui nous occupe vise à remplacer, en cas d'adoption, l'identité des père et mère par celle des adoptants dans les extraits d'actes de naissance. Il convient à cette fin de compléter en ce sens l'article 57 du Code civil.

L'auteur de la proposition entend en effet éviter qu'un enfant adoptif puisse, comme c'est souvent le cas, apprendre, au moment où il décide de se marier, qui sont ses père et mère naturels, ce qui peut donner lieu à des situations pénibles tant pour lui que pour les adoptants.

Cela permettrait, à l'instar de ce qui se fait déjà dans différents pays, de ne plus dévoiler l'identité des père et/ou mère naturels dans les actes et documents officiels relatifs à l'adoption.

Ont participé aux travaux de la Commission :

Membres effectifs : MM. Cooreman, président; Boel, Clerdent, Mmes Delruelle-Ghobert, De Pauw-Deveen, M. Egelseers, Mme L. Gilliet, M. Goossens, Mme Herman-Michielsens, MM. Lallemand, Minet, Pede, Pouliet, Reynders, Vandezande, Van In, Van Rompaey, Verbist, Weckx et Mme Staels-Dompas, rapporteur.

Membres suppléants : MM. Gijs, Seeuws et Vanderborght.

R. A 12992*Voir :*

Document du Sénat :

669 (1983-1984) : N° 1 : Proposition de loi.

Van meetaf aan verklaart de Minister van Justitie dat hij ter zake een negatief advies moet geven en brengt de volgende opmerkingen naar voor :

« 1. De wijziging is hier niet op haar plaats : ze zou moeten voorkomen bij de bepalingen betreffende de adoptie.

2. Een uittreksel kan, per definitie, geen andere gegevens bevatten dan die uit de akte zelf !

Bovendien zal de vraag rijzen hoe de letterlijke afschriften van akten afgegeven moeten worden, indien in de uittreksels de identiteit van de ouders vervangen zal moeten worden door die van de adoptanten. Hierdoor komt heel de filosofie van de akten van de burgerlijke stand in het gedrang.

3. Krachtens artikel 45 van het Burgerlijk Wetboek kan het kind een volledig afschrift van zijn geboorteakte verkrijgen.

4. Bij de afgifte van uittreksels van de akte wordt in de meeste gevallen alleen de naam vermeld van degenen die het kind door adoptie hebben gewettigd. Enkel wanneer uiddrukkelijk een uittreksel met vermelding van de oorspronkelijke afstamming wordt gevraagd, komt de naam van de natuurlijke ouders erin voor.

5. In de praktijk is het zo dat bij een huwelijk van een aangenomen kind de ambtenaar van de burgerlijke stand, uit overwegingen van discretie, het afschrift van de akte van het kind niet afgeeft, maar rechtstreeks doorstuurt aan zijn college. Dit systeem werkt uitstekend.

6. Het is goed dat de ambtenaar van de burgerlijke stand beschikt over een letterlijk afschrift van een akte waarin de natuurlijke verwantschap vermeld wordt, aangezien deze altijd grond kan opleveren voor huwelijksbeletsels (het departement is een circulaire aan het voorbereiden die voorschrijft het letterlijk afschrift te gebruiken).

7. Om op een bevredigende wijze (maar dan wel in weerwil van de bezwaren geopperd sub 6°) de adoptieve afstamming van een kind geheim te houden, zou zijn geboorteakte gewijzigd moeten worden.

8. In zijn advies omtrent het wetsontwerp tot wijziging van een aantal bepalingen betreffende de afstamming en de adoptie heeft de Raad van State kritiek geleverd op een dergelijk systeem dat, indertijd, is voorgesteld door de Nationale Commissie voor de ethische problemen. »

Een lid is van mening dat het uiteindelijk gaat om een fundamentele optie, nl. het realiseren van een discretie omtrent de afstamming. Enerzijds is het duidelijk dat bedoelde gegevens niet hoeven voor te komen in het uittreksel uit de akte, hoewel de zeer verspreide praktijk van de fotocopie thans elke discretie onmogelijk maakt.

Anderzijds zou het gestelde probleem een nader onderzoek vereisen. Men stelt immers vast dat de instellingen die zich met adoptie bezighouden er voorstander van zijn om de gegevens betreffende de adoptie niet verborgen te houden.

Ingaande op het probleem van de discretie, verklaart de Minister van Justitie dat hij een circulaire aan de betrokken

Le Ministre de la Justice déclare d'emblée devoir émettre un avis négatif et formule les remarques suivantes :

« 1. La modification n'est pas à sa place, elle devrait figurer parmi les dispositions relatives à l'adoption.

2. Par définition, un extrait ne peut contenir d'autres données que celles de l'acte lui-même !

En outre se posera la question de savoir comment devront être délivrées les copies littérales des actes quand, dans les extraits de ceux-ci, l'identité des parents devra être remplacée par celle des adoptants. C'est toute la philosophie de l'acte de l'état civil qui est remise en question.

3. L'article 45 du Code civil permet à l'enfant d'obtenir une copie complète de son acte de naissance.

4. Dans la plupart des cas, lors de la délivrance d'extraits de l'acte, on ne mentionne que le nom de ceux qui ont légitimé par adoption. Ce n'est que quand est expressément demandé un extrait avec mention de la filiation historique que le nom des parents naturels y figure.

5. On peut remarquer que dans la pratique, lors du mariage d'un enfant adopté, le fonctionnaire de l'état civil, pour des raisons de discrétion, ne délivre pas la copie de l'acte de l'enfant, mais l'envoie directement à son collègue. Cela fonctionne très bien.

6. Il est bon que l'officier de l'état civil dispose d'une copie littérale d'un acte où figure la parenté naturelle qui peut toujours fonder des empêchements au mariage (l'administration prépare une circulaire prescrivant le recours à la copie littérale).

7. Pour tenir cachée de façon satisfaisante (mais alors au mépris des objections soulevées supra n° 6) la filiation adoptive d'un enfant, son acte de naissance devrait être modifié.

8. Dans son avis concernant le projet de loi modifiant diverses dispositions légales relatives à la filiation et à l'adoption, le Conseil d'Etat a émis un ensemble de critiques contre un tel système qui, en son temps, avait été proposé par la Commission nationale des problèmes éthiques. »

Un membre estime qu'il s'agit en définitive d'une option fondamentale, à savoir la nécessité d'une certaine discrétion en ce qui concerne la filiation. D'une part, il est clair que les données visées ne doivent pas figurer dans l'extrait de l'acte, bien que la pratique très répandue de la photocopie permette actuellement n'importe quelle indiscrétion.

D'autre part, le problème devrait faire l'objet d'un examen plus détaillé. On constate en effet que les institutions qui s'occupent d'adoption préconisent la diffusion des informations relatives à celle-ci.

Abordant le problème de la discrétion, le Ministre de la Justice déclare qu'il enverra aux autorités concernées une

instanties zal sturen waarin wordt gewezen op het in acht nemen van de nodige discretie.

De indiener van het voorstel kan het met dit antwoord niet eens zijn : het wetsvoorstel betreft immers de uittreksels van de akten en een zuiver administratief optreden van de Minister is totaal onvoldoende. Evenmin kan dit voorstel worden gekoppeld aan het ontwerp betreffende de afstamming en de adoptie, vermits het voorstel een probleem raakt dat pas ontstaat op het ogenblik dat de procedure van de adoptie beëindigd is.

Het enig artikel wordt verworpen met 8 stemmen tegen 2, bij 2 onthoudingen.

Het verslag wordt goedgekeurd met eenparigheid van de 13 aanwezige leden.

De Verslaggever,
N. STAELS-DOMPAS.

De Voorzitter,
E. COOREMAN.

circulaire attirant l'attention sur la nécessité d'observer la discrétion voulue.

L'auteur de la proposition ne peut marquer son accord sur cette réponse, étant donné que son texte concerne les extraits d'actes et qu'une intervention purement administrative du Ministre est tout à fait insuffisante. La proposition ne peut pas davantage être liée au projet relatif à la filiation et à l'adoption, puisqu'elle touche à un problème qui ne se présente qu'au moment où la procédure de l'adoption est achevée.

L'article unique a été rejeté par 8 voix contre 2 et 2 abstentions.

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité des 13 membres présents.

Le Rapporteur,
N. STAELS-DOMPAS.

Le Président,
E. COOREMAN.